

1 Milliseid tähtaegu kohaldatakse tsiviilmenetluses?

Tsiviilseadustikus (*Civilinis kodeksas*) on sätestatud üldine aegumistähtaeg ja lühemad aegumistähtajad. Tähtajad võivad olla ennistatavad, õigust või kohustust loovad või õigust või kohustust lõpetavad.

2 Puhkepäevade loetelu vastavalt 3. juuni 1971. aasta määrusele (EMÜ, Euratom) nr 1182/71.

Pühapäevad

1. jaanuar: uusaasta
16. veebruar: Leedu riigi taastamise päev
11. märts: Leedu taaseseisvumispäev
1. ja 2. ülestõusmispüha (Lääne traditsiooni järgi)
1. mai: rahvusvaheline tööpüha
- mai esimene pühapäev: emadepäev
- juuni esimene pühapäev: isadepäev
24. juuni: jaanipäev
6. juuli: riikluse päev (kuningas Mindaugase kroonimise päev)
15. august: Neitsi Maarja taevassevõtmise püha
1. november: kõikide pühakute päev
24. detsember: jõululaupäev
25. ja 26. detsember: jõulupühad

3 Millised üldsätted kehtivad eri tsiviilasjade menetlemise tähtaegade suhtes?

Seaduses või lepingus sätestatud või kohtu määratud menetlustähtaega väljendatakse kalendripäevana või aastates, kuudes, nädalates, päevades või tundides.

Menetlustähtaega võib määrata ka kindlalt saabuva sündmusega. See võib olla ennistatav, õigust või kohustust loov või õigust või kohustust lõpetav. Ennistatav tähtaeg on tähtaeg, mida kohus saab pärast selle lõppu ennistada, kui asjaomase tähtaja möödalaskmiseks oli olulisi põhjuseid. Õigust või kohustust loov tähtaeg on tähtaeg, mille lõpus teatav tsiviilõigus või -kohustus tekib (omandatakse). Õigust või kohustust lõpetav tähtaeg on tähtaeg, mille lõpus teatav tsiviilõigus või kohustus lõpeb. Kohus või vahekohus ei saa õigust või kohustust lõpetavaid tähtaegu ennistada.

Üldine aegumistähtaeg on kümme aastat.

Leedu õiguses on teatavat liiki nõuete suhtes sätestatud lühemad aegumistähtajad.

Lühemat ühekuulist aegumistähtaega kohaldatakse hankemenetluste tulemustest tulenevate nõuete suhtes.

Lühemat kolmekuulist aegumistähtaega kohaldatakse juriidilise isiku organite otsuste kehtetuks tunnistamise nõuete suhtes.

Lühemat kuuekuulist aegumistähtaega kohaldatakse järgmiste nõuete suhtes:

- 1) kohustuste täitmata jätmisel määratud karistuse (trahvi, viivise) täitmisele pööramisega seotud nõuded;
- 2) müüdüd esemete puudustega seotud nõuded.

Lühemat kuuekuulist aegumistähtaega kohaldatakse transpordiettevõtjate ja nende klientide vahelistest suhetest tulenevate nõuete suhtes seoses Leedust lähetatud saadetistega, samal ajal kui välisriigist lähetatud saadetiste puhul kohaldatakse üheaastast aegumistähtaega.

Lühemat üheaastast aegumistähtaega kohaldatakse kindlustusnõuete suhtes.

Lühemat kolmeaastast aegumistähtaega kohaldatakse kahju, sealhulgas toodete ebapiisavast kvaliteedist tuleneva kahju hüvitamise nõuete suhtes.

Lühemat viieaastast aegumistähtaega kohaldatakse intresside ja muude perioodiliste maksete täitmisele pööramise nõuete suhtes.

10. Praaktöödega seotud nõuete suhtes kohaldatakse lühemaid aegumistähtaegu.

Kauba-, reisijate- ja pagasiveost tulenevate nõuete suhtes kohaldatakse konkreetset liiki transpordi suhtes kohaldatavates seadustikes (seadustes) sätestatud aegumistähtaegu.

Aegumistähtaega või selle arvutamise eeskirju ei saa poolte kokkuleppel muuta.

Aegumistähtaega ei kohaldata järgmise suhtes:

- 1) isiklike mittevaraliste õiguste rikkumisest tulenevad nõuded, välja arvatud seaduses sätestatud juhtudel;
- 2) hoiustajate nõuded oma pangas või muus krediitiasutuses olevate hoiuste tagasimaksmiseks;
- 3) muud järgmiste *kriminaalseadustikus (Baudžiamasis kodeksas)* nimetatud kuritegudega tekitatud kahju hüvitamise nõuded:
 - 1) genotsiid (artikkel 99);
 - 2) isikute kohtlemine rahvusvahelise õigusega keelatud viisil (artikkel 100);
 - 3) rahvusvahelise humanitaarõiguse alusel kaitstud isikute tapmine (artikkel 101);
 - 4) tsiviilelanike küüditamine või ümberasustamine (artikkel 102);
 - 5) rahvusvahelise humanitaarõiguse alusel kaitstud isikutele kehavigastuste tekitamine, nende piinamine või muu ebainimlik kohtlemine (artikkel 103);
 - 6) tsiviilelanike või sõjavangide sunniviisiline kasutamine vaenlase relvajõududes (artikkel 105);
 - 7) kaitstud objektide hävitamine või rahvuslike rikkuste rüüstamine (artikkel 106);
 - 8) agressioon (artikkel 110);
 - 9) keelatud sõjalised rünnakud (artikkel 111);
 - 10) keelatud sõjapidamisvahendite kasutamine (artikkel 112);
 - 11) väejuhataja kohustuste hooletu täitmine.
- 4) muudes seadustes täpsustatud juhtumid ja muud nõuded.

Tsiviiliasjade menetlustähtjad. Kohus peab püüdma menetleda tsiviiliasja võimalikult kiiresti, vältima viivitusi ja tagama, et tsiviiliasja saaks lahendada vaid ühel kohtuistungil.

Seadustes võivad olla sätestatud konkreetsed tähtjad teatavat liiki tsiviiliasjade menetlemiseks. Kui esimese astme kohus ei tee tsiviilseadustiku kohaselt nõutavat menetlustoimingut, on selle toimingu tegemisest huvitatud menetluspoolel õigus esitada apellatsioonikohtule avaldus, et apellatsioonikohus määraks selle tegemise tähtaja. Avaldus tuleb esitada asja menetleva kohtu kaudu ja viimane peab tegema selle vastuvõetavuse kohta otsuse hiljemalt selle kättesaamisele järgneval tööpäeval. Kui kohus, kes ei teinud menetlustoimingut, mis andis aluse avalduse esitamiseks, teeb kõnealuse toimingu seitsme tööpäeva jooksul pärast avalduse saamist, arvatakse asjaomane pool avaldusest loobunuks. Muul juhul edastatakse avaldus seitsme tööpäeva jooksul pärast selle kättesaamist apellatsioonikohtule. Sellised avaldused vaadatakse tavaliselt läbi kirjalikus menetluses, pooli kohtuistungi ajast ja kohast teavitamata või neid sinna kutsumata. Apellatsioonikohus peab avalduse läbi vaatama seitsme tööpäeva jooksul pärast selle kättesaamist. Selle peab läbi vaatama ja selle kohta otsuse tegema apellatsioonikohtu esimees, tsiviiliasjade kolleegiumi esimees või nende määratud kohtunik. Tehtud kohtumäärust ei saa määruskaebusega vaidlustada.

4 Kui toimingu või formaalsuse peab sooritama ettenähtud ajavahemiku jooksul, siis mida peetakse toimingu või formaalsuse sooritamise alguseks?

Tähtaeg hakkab kulgema selle alguskuupäevale või selle algust kindlaksmääravale sündmusele järgneval päeval kell 00.00, kui eriseadustes ei ole sätestatud teisiti.

5 Kas dokumentide edastamise või kättetoimetamise viis (isiklikult kohtutäituri kaudu või posti teel) võib mõjutada või muuta tähtaja algust?

Kirjalik avaldus või teade, mis on postitatud, telegraafeeritud või muid sidevahendeid kasutades edastatud enne tähtaja viimase päeva südaööd, arvatakse õigel ajal saadetuks (tsiviilseadustiku artikkel 1.122).

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku (*Civilinio proceso kodeksas*) artikli 123 lõigetes 3–4 on sätestatud, et kui menetlusdokumendi kättetoimetaja ei leia adressaati tema elu- või töökohast, tuleb dokument kätte toimetada temaga koos elavale täiskasvanud pereliikmele (laps (kasulaps), vanem (kasuvanem), abikaasa jne), välja arvatud juhul, kui pereliikmel on kohtulahendi suhtes vastupidised õiguslikud huvid, või kui neid ei ole samuti kohal, siis töökoha juhtkonnale.

Kui menetlusdokumendi kättetoimetaja ei leia adressaati juriidilise isiku registreeritud asukohast või muust juriidilise isiku poolt täpsustatud asukohast, tuleb menetlusdokument kätte toimetada kättetoimetamiskohas viibivale juriidilise isiku töötajale. Kui menetlusdokumenti ei õnnestu kätte toimetada käesolevas lõigus kirjeldatud viisil, tuleb see saata posti teel juriidilise isiku asukoha aadressil ja see arvatakse kättetoimetatuks kümme päeva pärast postitamiskuupäeva.

6 Kas ajavahemiku kindlaksmääramisel võetakse arvesse ka sündmuse kuupäeva, kui tähtaeg hakkab kulgema teatavast sündmusest?

Tähtaeg hakkab kulgema selle algust kindlaksmääravale sündmusele järgneval päeval kell 00.00, kui eriseadustes ei ole sätestatud teisiti (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 73).

7 Kui tähtaeg on väljendatud päevades, kas nimetatud päevade arv tähendab kalendripäevi või tööpäevi?

Aegumistähtaega arvutatakse kalendripäevades. See hakkab kulgema selle alguskuupäevale või selle algust kindlaksmääravale sündmusele järgneval päeval kell 00.00, kui eriseadustes ei ole sätestatud teisiti.

8 Millal väljendatakse tähtaega nädalates, kuudes või aastates?

Aastates, kuudes, nädalates või päevades väljendatud menetlustähtaeg hakkab kulgema selle alguskuupäevale või selle algust kindlaksmääravale sündmusele järgneval päeval kell 00.00, kui eriseadustes ei ole sätestatud teisiti.

9 Millal nädalates, kuudes või aastates väljendatud tähtaeg möödub?

Nädalates väljendatud tähtaeg lõppeb tähtaja viimase nädala vastaval päeval kell 24.00. Kuudes väljendatud tähtaeg lõppeb tähtaja viimase kuu vastaval päeval kell 24.00. Aastates väljendatud tähtaeg lõppeb tähtaja viimase aasta vastava kuu vastaval päeval kell 24.00. Kui aastates või kuudes väljendatud tähtaeg lõppeb kuus, milles ei ole sellist kuupäeva, lõppeb tähtaeg selle kuu viimasel päeval.

10 Kui tähtpäev saabub laupäeval, pühapäeval või riigipühal, kas see pikeneb esimese järgneva tööpäevani?

Tähtaeg hõlmab riigipühaid ja puhkepäevi (laupäevad ja pühapäevad). Kui tähtaja viimane päev on puhkepäev või riigipüha, arvatakse selle lõpuks järgmine tööpäev.

11 Kas teatavate asjaolude korral tähtaega pikendatakse? Millised on tähtaja pikendamise tingimused?

Menetlustähtaegade ennistamine. Isikud, kes on eriseaduses sätestatud või kohtu määratud tähtaja kohtu hinnangul olulistel põhjustel mööda lasknud, saavad lasta asjaomase tähtaja ennistada. Kohtul on õigus tähtaeg omal algatusel ennistada, kui toimikust nähtub, et asjaomane tähtaeg on mööda lastud olulistel põhjustel.

Tähtaja ennistamise taotlus tuleb esitada kohtusse, kus asjaomane menetlustoiming oleks tulnud teha. See vaadatakse läbi kirjalikus menetluses. Menetlustoiming (nõude või dokumentide esitamine või muud toimingud), mille tähtaeg on mööda lastud, tuleb teha taotluse esitamisega samal ajal. Menetlustähtaja ennistamise taotlus peab olema põhjendatud. Sellele tuleb lisada ennistamise vajadust toetavad tõendid.

Menetlustähtaeg ennistatakse kohtumäärusega. Menetlustähtaja ennistamisest keeldutakse põhistatud kohtumäärusega. Möödalastud menetlustähtaja ennistamise taotluse rahuldamata jätmise määruse peale võib esitada määruskaebuse.

12 Millised on apellatsioonkaebuse esitamise eritähajad?

Ringkonnakohtu otsuse peale võib esitada apellatsioonkaebuse 30 päeva jooksul pärast esimese astme kohtu otsuse tegemise kuupäeva.

Ringkonnakohtu määruse peale võib esitada määruskaebuse:

seitsme päeva jooksul pärast kohtumääruse tegemist, kui vaidlustatav esimese astme kohtu määrus tehti suulisel menetluses;

seitsme päeva jooksul pärast kohtumääruse kinnitatud ärakirja kättetoimetamist, kui vaidlustatav esimese astme kohtu määrus tehti kirjalikus menetluses.

Asja sisuliselt arutanud ringkonnakohtu otsuse peale võib esitada apellatsioonkaebuse, samal ajal kui tsiviilkohtumenetluse seadustikus sõnaselgelt nimetatud ringkonnakohtu määruste (nt menetlustähtaja ennistamise taotluse rahuldamata jätmise määrus (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 78 lõige 6), menetluskulude kindlaksmääramise määrus (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 100) või menetluse lõpetamise määrus) peale võib esitada määruskaebuse.

13 Kas kohus võib eelkõige kohtusse ilmumise tähtaega muuta või määrata kohtusse ilmumiseks kindla kuupäeva?

Kohtuistungit tuleb igas kohtuasjas pidada katkematu, välja arvatud juhul, kui kuulutatakse välja vaheaeg, mis ei tohi olla pikem kui viis tööpäeva. Vaheaja võib välja kuulutada selleks, et kohus ja kohtumenetluse pooled saaksid pikast kohtuistungist puhata ja puuduvaid tõendeid koguda, tagades nii asja võimalikult kiire lahendamise.

Kui kohus kuulutab välja kohtuistungi vaheaja, tuleb määrata järgmise kohtuistungi aeg ja see menetlusosalistele allkirja vastu teatavaks teha. Kohtusse ilmumata jätnud või alles menetlusse kaasatavaid isikuid teavitatakse järgmise kohtuistungi ajast tsiviilkohtumenetluse seadustiku kohaselt.

Teatavates olukordades võib kohtumenetluse peatada. Peatamine tähendab, et asja sisuliseks lahendamiseks vajalik menetlustoiming peatatakse ajutiselt määramata tähtajaks. Menetluse võib peatada eriseadustes sätestatud objektiivsetel põhjustel, mis takistavad tsiviiliasja arutamist ega sõltu poolte või kohtu suvast, või asjaoludel, mida ei ole eriseadustes sätestatud, kuid takistavad kohtul siiski asja sisuliselt arutada.

Kohus peab kohtumenetluse peatama järgmistel asjaoludel:

kohtumenetluse pooleks olnud füüsilise isiku surma või juriidilise isiku lõpetamise korral, kui vaidlusalused õigussuhted võimaldavad õigusjärglust; kui pool kaotab õigusvõime, tuleb kohtuasi peatada, kuni selgub surnud füüsilise isiku või lõpetatud juriidilise isiku õigusjärglane või selguvad õigusjärglusetust tingivad asjaolud või määratakse õigusvõime kaotanud füüsilise isiku seaduslik esindaja;

kui teatavat asja ei saa arutada enne teise asja lahendamist, peatatakse tsiviil-, kriminaal- või halduskohtumenetlus kuni kohtuotsuse või -määruse jõustumiseni või halduskohtumenetluses kohtumääruse tegemiseni;

kui kostja vastu esitatud varalisi nõudeid puudutavas kohtuasjas ilmneb, et selliste varaliste nõuete rahuldamine on seotud kriminaalasja arutamisega, siis kohtuasi peatatakse kuni kriminaalasja lõpetamiseni või varaliste õiguste suhtes kehtestatud ajutiste piirangute tühistamiseni; eriseadustes on sätestatud ka muid asjaolusid.

14 Kui toimingust, mis on suunatud menetlusosalisele, kes elab kohas, kus tema suhtes võidakse kohaldada tähtaegade pikendamist, teatatakse menetlusosalisele kohas, mille elanike suhtes nimetatud pikendamist ei kohaldata, kas siis selline isik kaotab õiguse tähtaja pikendamisele?

Ei ole kohaldatav.

15 Millised on tagajärjed, kui tähtaegadest kinni ei peeta?

Kui hagi esitatakse pärast aegumistähtaja lõppemist, jäetakse hagi läbi vaatamata.

Kui kohus tõdeb, et tähtaeg on mööda lastud olulisel põhjusel, tuleb rikutud õigust kaitsta ja asjaomane tähtaeg ennistada.

Asjaõiguse küsimused, mis on seotud varaga, mille tagasinõudmise suhtes kohaldatavad aegumistähtjad on möödunud, lahendatakse tsiviilseadustiku IV raamatu sätete kohaselt.

Menetlustoimingute tegemise õigus lõppeb, kui seaduses sätestatud või kohtu määratud tähtaeg on lõppenud. Pärast tähtaja möödumist esitatud menetlusdokumendid tagastatakse hagejatele. Teatava menetlusliku kohustuse täitmise tähtaja möödalaskmine ei vabasta asjaomast isikut sellest kohustusest.

16 Milliseid õiguskaitsevahendeid võivad kohtusse ilmumata jätnud menetlusosalised kasutada tähtaja lõppemise korral?

Kui tähtjad on mööda lastud olulistel põhjustel ja kohtuotsuse tegemisest ei ole möödunud üle kolme kuu, võib kohus möödalastud tähtjad hageja taotlusel ennistada. Apellatsioonkaebuse esitamise tähtaja võib ennistada, kui kohus tõdeb, et kõnealune tähtaeg on mööda lastud olulistel põhjustel.

Apellatsioonkaebuse esitamise tähtaja ennistamise taotluse rahuldamata jätmise määruse peale saab esitada määruskaebuse. Kui appellatsioonikohus rahuldab määruskaebuse ja ennistab appellatsioonkaebuse esitamise tähtaja, peab appellatsioonikohtu tsiviilkolleegiumi esimees edastama appellatsioonkaebuse koos toimikuga appellatsioonikohtu kolleegiumile või saatma appellatsioonkaebuse vastuvõetavuse küsimuse esimese astme kohtule lahendamiseks tagasi. Kui sellistel asjaoludel saadetakse toimik appellatsioonikohtu kolleegiumile, peab appellatsioonikohus saatma appellatsioonkaebuse ja selle lisade ära kirjad kohtumenetluse pooltele kolme tööpäeva jooksul pärast appellatsioonkaebuse menetlusse võtmist. Kui kohtuotsuse vaidlustamise ja appellatsioonkaebusele vastamise tähtaeg on möödunud, saadab esimese astme kohus asja seitsme päeva jooksul appellatsioonikohtule ja teavitab pooli. Kui asi saadetakse appellatsioonikohtule ja too teeb kindlaks, et appellatsioonkaebuse esitamise tähtaeg on mööda lastud, võib kohus tähtaja omal algatusel (*ex officio*) ennistada, kui toimikust nähtub selgelt, et tähtaeg on mööda lastud olulistel põhjustel, või soovitada kohtuasja poolel esitada appellatsioonkaebuse esitamise tähtaja ennistamise taotlus (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 307 lõiked 2–3 ning artiklid 338 ja 78). Apellatsioonkaebuse esitaja tähtaja ennistamise taotluse rahuldamata jätmise määruse peale saab esitada määruskaebuse (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 78 lõige 6).

Viimati uuendatud: 25/06/2018

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkevõrsioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.